

علی الظالمین و الصلوة علی الانبیاء و خصوصاً علی محمد و آله الطاهرین اجمعین ان احد المعانی التعليمية المحتاج إليها فی جزء الحکمة المعروف بالریاضی هو صناعة الجبر و المقابلة؛ **انجام:** علی المتقدمین شی فقدحان لنا ان نختم هذه الرسالة حامدين الله تعالی ومصليين علی انبيائه اجمعين

خط: نستعلیق شکسته، بی کاء، تا: ۲۵ فروردین ۱۳۱۱ق؛ نسخه ما عیناً و بدون هیچ تصرف، حتی با رعایت کلمات اول و آخر هر سطر در متن و حاشیه، از روی همین طبع نوشته شده و با اصل آن در کتابخانه ملی پاریس نیز مقابله گردیده است، در پایان نسخه لاحقہ خیام است در بیان خطای ابی الجود محمد بن احمد لیث، متوفی به سال ۴۰۵ هجری، در حل چند معادله ریاضی که با این عبارت شروع می شود: «هذا وقد حکى لی بعض من»، **انجام:** «بحسب ما یبتناه لک والله المیسر لحل هذه العریصات (کذا، وصحیح العریصات) بمنه وکرمه. تمت الرسالة ظهیرة یوم الاحد الثالث والعشیرین فی شهر ربيع الاول سنة [جای سال در نسخه بیاض است] والحمدله وحده وکفی و سلامه علی عباده الذین اصطفی»؛ کاغذ: نباتی فرنگی، جلد: مخمل جگری، ۲۸ گک، ۱۵ و ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۲۷۵]

● **الجبر و المقابلة / ریاضیات / عربی**

al-jabr wa-l muqābila

سجاوندی، محمد بن محمد، ق ۶ قمری

Sajāvandī, mohammad ebn-e mohammad (- 12c)

رساله مختصری در تعریف مبانی و مبادی علم جبر و حساب و روابط آنها مشتمل بر ۱۵ «فصل» است: فی التجنیس؛ فی تفریق الکسور؛ فی البسط؛ فی جمع الکسور؛ فی استخراج جذر الکسور...؛ فی اصول...؛ المسائل الجبرية و هی تسعة...؛ فی تفسیر الفاظ يستعمل فیہ...؛ القول فی النقصان. این رساله توسط خود مؤلف با عناوین «قال» و نیز توسط مسعود بن معمر مشهدی در ۸۲۴ق شرح مزجی شده است.

آغاز: بسمله، هذه الرسالة فی الجبر و المقابلة للامام... فصل فی التجنیس ان یحصل الکسرین المختلفین فصاعداً من جنس واحد؛ **انجام:** و هو المطلوب، و الحمد لله رب العالمین و صلواته علی محمد... و علی آله و اصحاب الطییین الطاهرین [یادداشت‌های قزوینی ۱۲۴/۹؛ بروکلان ذیل ۶۵۱/۱؛ التجنیس فی الحساب؛ ریاضیات ظاهریه ش ۴۳؛ قرطای ۷۰۱۳؛ نشریه ۲۲۸/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۷۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذ انقصت بقی مال و اثنی عشر شیئا الا خمسة و عشرين من العدد

خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن درویش محمود، تا: اوایل ذیحجه ۹۵۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: نخودی آهار مهره، جلد: مقوا با روکش گالینگور عطف میشن قهوه‌ای، ۶ گک،

خط: نستعلیق، بی کاء، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶ گک، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۱۱۵۰]

● **جبر و القدر / کلام و اعتقادات / فارسی**

al-jabr wa-l qadar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱۸

آغاز: بسمله، الحمد لله رب الارباب و مسبب الاسباب؛ **انجام:** اذا بلغ الکلام الی الله فامسکوا
خط: نستعلیق، بی کاء، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

← جبر و مقابله ← بداية الجبر

● **الجبر و المقابلة / ریاضیات / عربی**

al-jabr wa-l muqābila

ابو کامل، شجاع بن اسلم، - ۳۴۰ قمری

abū-kāmel, šojā' ebn-e aslam (- 952)

از عبارت آخر کتاب: «عمل فی سنة شصه للهجرة» پیداست که در سال ۳۹۵ هجری تألیف شده است.

چاپ: فرانکفورت، معهد تاریخ العلوم العربیة و الاسلامیة، سلسله ج، عیون التراث، مجلد ۲۴، مطبعة کلیت، ۱۴۰۶ق؛

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۲۵

آغاز: علی النسبة الواحدة التي اولها واحد فاذا كان اول المقادیر الثلثة واحداً كان الثاني جذراً؛ **انجام:** و لانها من اجناس الفروع اللاحقة بما ذكرنا من الاصول. فلنختم الکلام بالحمد لله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله الطییین، عمل فی سنة شصه للهجرة

خط: نسخ، بی کاء، تا: جمعه ۱۲ ربيع الثاني ۵۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: حنایی، ۲۳ گک، ۲۸ سطر (۴/۷×۱۴/۸)، اندازه: ۱۷/۱×۶/۳سم [ف: ۸-۱۲۵]

● **الجبر و المقابلة / ریاضیات / عربی**

al-jabr wa-l muqābila

خیام، عمر بن ابراهیم، - ۵۱۷ قمری

xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm (- 1124)

چاپ: این رساله را نخستین بار ویکه، دانشمند فرانسوی، از روی سه نسخه تصحیح کرد، و همراه با ملحقاتی چند به سال ۱۸۵۱ میلادی با ترجمه فرانسوی در پاریس به طبع رسانید [فهرستواره متزوی ۲۶۱۷/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۹۱

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لاعدوان الا

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

۲۹ سطر، اندازه: ۳۱×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۲۷]
۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه امیرالمؤمنین (ع) - نجف. جلد اول کتاب و
مقداری از جلد دوم و ابتداء جلد دوم نیز ناقص است؛ خط: نسخ،
کا: محمد صادق واعظ کرونلی، تا: ۱۲۸۱ق، جا: نجف اشرف؛
مصصح [عکسی ف: ۳-۲۵۷]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷

نسخه اصلی: کتابخانه امیرالمؤمنین (ع) - نجف. مقداری از اواسط
جلد دوم و از ابتدای مطالب ثالث تا پایان جلد دوم؛ خط: نسخ،
کا: محمد صادق واعظ کرونلی، تا: پنجشنبه ۲۳ شعبان ۱۲۸۲ق،
مصصح؛ ۳۳۰ص [عکسی ف: ۳-۲۵۹]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸

نسخه اصلی: کتابخانه امیرالمؤمنین (ع) - نجف. جلد سوم کتاب
می باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق واعظ کرونلی، تا: دهه اول
ربیع الاول ۱۲۸۴ق، مصصح؛ ۳۶۵ص [عکسی ف: ۳-۲۵۹]

۱۰. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه: ۸

آغاز: برابر

جلد اول، دارای فاتحه و مقدمه و در ماه شعبان ۱۱۳۴ به پایان
رسیده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: رمضان ۱۳۰۵ق؛ مصصح، محشی؛
۱۱۴گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۳۱×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۲۸]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۱۹

نسخه اصل: کتابخانه جواهری - نجف اشرف. جلد دوم کتاب؛
خط: نسخ، کا: محمد حسین جواهری، تا: ۱۹ جمادی الثانی
۱۳۶۷ق؛ ۹۴۱ص [عکسی ف: ۵-۴۸]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۱۸

نسخه اصل: کتابخانه جواهری - نجف اشرف. جلد اول کتاب؛
خط: نسخ، کا: محمد حسین جواهری، تا: ۱۶ صفر ۱۳۶۹ق؛
۲۹۹ص [عکسی ف: ۵-۴۷]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۲۰

نسخه اصل: کتابخانه جواهری - نجف اشرف. جلد سوم کتاب؛
خط: نسخ، کا: محمد حسین جواهری، بی تا؛ افتادگی: انجام؛
۷۸۲ص [عکسی ف: ۵-۴۸]

➤ ضیاء العالمین فی امامة الائمة المصطفین < ضیاء العالمین

● الضیاء العقی فی موضوع العلم الکلی = رساله فی

الموجود / فلسفه / عربی

ad-dīyā'-ul 'aqlī fi muwḍū'-il 'ilm-il kullī = r.-un fi-l
mawjūd

خیام، عمر بن ابراهیم، - ۵۱۷ قمری

xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm (- 1124)

رساله کوتاه فلسفی است که بارها به چاپ رسیده است از جمله

پنج «باب» و هر یک دارای فصولی است؛ مجلد ۲. مشتمل بر
مقصد اول کتاب در اثبات امامت ائمه اثنی عشر (ع) شامل
دوازده «مقاله»؛ مجلد ۳. مشتمل بر مقصد دوم کتاب در ابطال
قائلین به امامت غیر ائمه (ع) دارای دوازده «مقاله» و «خاتمه»
کتاب در مطالب دشمنان ایشان.
آغاز: بسمله الحمد لله الذی خلق العباد و امرهم بعبادته ... و بعد
فهدا تسمیق انیق ...

انجام: و لکم خلقت الجنة و لاعدائنا و اعدائکم ... والحمد لله
وحده تم الكتاب بختامه
[دنا ۲۶۰/۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۸۰۲

آغاز: برابر؛ انجام: الا ان ما فی هذا المجلد رافع لشبهات اهل
الضلال و الجهال الذین لم یدرکوا حقیقة الحال کما هو ظاهره.
جلد اول و شامل بخش فاتحه و مقدمه است؛ خط: نستعلیق، کاتب
= مؤلف، تا: ۱۲۸۵ق؛ نسخه مسوده اصلی و صفحه آخر در
۱۲۸۵ق کسرنویسی شده، با قلم خوردگی زیاد، محشی به خط
مؤلف؛ ۱۲۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۳۰×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۳۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۴۵

آغاز: برابر؛ انجام: و لهذا یتوجهون الی ملاحظه کتب الشیعه ابدا
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۷۲

آغاز: برابر؛ انجام: الا ان ما فی هذا المجلد رافع لعمدة شبهات
اهل الضلال و الجهال الذین لم یدرکوا حقیقة الحال کما هو
ظاهر، و قد فرغنا عن تسویده فی شهر شعبان من سنة اربع و ثلثین
و مائة بعد إلف الهجرية ...

خط: نسخ، بی کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۳؛ مصصح، محشی؛ ۱۰۷گ،
۲۷ سطر (۲۲×۱۴)، اندازه: ۳۱×۲۱سم [ف: ۴۰-۳۰۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱۴/۱

آغاز: الفصل السادس فی بیان ما ورد فی خصوص کون هؤلاء
الائمة

جلد ۲؛ خط: نسخ، بی کا، تا: محرم ۱۲۸۱ق؛ مهر: «عبده الراجی
اسدالله بن باقر محمودی» (بیضی)؛ ۱۷۶گ (۱-۱۷۶پ)، ۲۹
سطر، اندازه: ۳۱×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۲۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱۴/۲

انجام: و لکم خلقت الجنة و لاعدائنا و اعدائکم ... والحمد لله
وحده تم الكتاب بختامه

جلد سوم؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۲۸۱ق؛ ۱۸۷گ
(۱۷۷-۳۶۳)، ۲۹ سطر، اندازه: ۳۱×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۲۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۱۳

آغاز: برابر؛ انجام: ذلك القول لبت ابی لهب کیف ... الفصل
السادس فی بیان ما ورد ... یأتی انشاء الله فی مجلد آخر
جلد اول؛ خط: نسخ، بی کا، تا: حدود ۱۲۸۱ق؛ مصصح؛ ۲۸۶گ،

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

(جدول) جدول بکشیم هر دوازده برج و تعدیل زهره سدسی در وی ثبت کنیم؛ **انجام:** در دقایق و ثوانی برداریم و در یکدیگر ضرب کنیم آنچه حاصل آید اگر آفتاب در برج شمالی بود بر پانزده افزایش و اگر آفتاب در برج جنوبی بود از پانزده نقصان کنیم؛ آنچه حاصل آید اجزای ساعات آن درجه بود بدان غرض که خواهیم و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کاء، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶۴گ (۲-۱۶۵ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۲۰×۱۸سم [ف: ۵ - ۴۶۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۱۱/۱

آغاز: ... تعدیل جمعه به زیج ایلخانی سد سی ثبت کردیم و در حرکت مرکزهای ... جدول تعدیل ثانی زهره (جدول) مثال بسط تعدیل ثانی زهره (جدول) جدول بکشیم هر دوازده برج و تعدیل زهره سد سی در وی ثبت کنیم؛ **انجام:** و در یک دیگر ضرب کنیم، آنچه حاصل آید، اگر آفتاب در برج شمالی بود بر پانزده افزایش و اگر آفتاب در برج جنوبی بود از پانزده نقصان بکنیم. آنچه حاصل آید اجزای ساعات آن درجه بود بدان عرض که خواهیم، و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کاء، بی‌تاء؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۶۴گ (۲-۱۶۵ر)، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۵×۱۸سم [ف: ۶ - ۴۰۱]

● **زیج ناصری / هیئت / فارسی**

zīj-e nāserī

محمود بن عمر، ق ۷ قمری

mahmūd ebn-e 'omar (- 13c)

اهدا به: سلطان ناصرالدین محمود بن سلطان یمین (هفتمین پادشاه سلاطین شمسیه هند
مؤلف، پس از سی سال کوشش در فراگیری علم نجوم و بهره‌داری از اساتید و کتاب‌های مهم این فن، زیج حاضر را تنظیم نموده است. این کتاب مشتمل بر دو «رکن» می‌باشد: ۱. در جزئیات دارای شصت و شش باب؛ ۲. در کلیات دارای شصت باب.

آغاز: حمد فراوان و مدح بی پایان قادری را کی اطلاق افلاک را باسعت و عرض آن بشکل تدویر مخصوص گردانید.

[دنا ۱۲۸۵/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۹۶۱/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۷۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کاء، تا: نزدیک عصر مؤلف، مجدول؛ تملک: محمد بن خلیل بن محمد آملی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۶×۱۹سم [ف: ۲۳ - ۲۹۳]

● **زیج ملکشاهی = زیج جلالی / هیئت / فارسی**

zīj-e malekšāhī = zīj-e jalālī

خیام، عمر بن ابراهیم، - ۵۱۷ قمری

xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm (- 1124)

اهدا به: جلال الدین ملکشاه سلجوقی
این رساله به نام جلال الدین ملکشاه سلجوقی ساخته شده که به خیام فرمان ساخت رصدخانه را داده بود. او پس از ساختن رصدخانه این رساله را نگاشت و به نام او کرد. گفته شده ملکشاه پیش از پایان کار رصد درگذشته است. از این زیج نسخه‌ای در ایران معرفی نشده بود فقط یک نسخه در کتابخانه ملی به این نام و بدون نام مؤلف و توضیح آمده که احتمال می‌رود همان زیج ملکشاهی خیام باشد.

[دنا ۱۲۸۵/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۹۵۳/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۱۱

در فهرست بدون نام مؤلف آمده. و در کنار آن نام «ثمره بطلمیوس» آمده؛ بی‌کاء، بی‌تاء؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

● **زیج منتخب یزدی / هیئت، شعر / فارسی**

zīj-e montaxab-e yazdī

تاریخ تألیف: حدود ۶۴۸ق

رساله منظوم در زیج از منتخب یزدی که برخی از توضیحات آن به نثر است و از آغاز این منظومه دو صفحه کسر است، تاریخ نظم ششصد و چهل و هشت تمام است.

[دنا ۱۲۸۵/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۹۶۱/۴]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۶/۵

آغاز: کان که عامی چو دانشم بیند xx سخنم را بعقل بگزیند؛
انجام: و برین کردار بود والسلام
بی‌کاء، بی‌تاء؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۲گ [ف: ۱ - ۴۸۴]

● **زیج ناصری / هیئت / فارسی**

zīj-e nāserī

شیرازی، احمد بن حیدر، ق ۷ قمری

Šīrāzī, ahmad ebn-e heydar (- 13c)

در آن از زیج ایلخانی یاد شده است.

[دنا ۱۲۸۵/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۹۶۱/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۴۱/۱

آغاز: تعدیل به زیج ایلخانی شد یعنی ثبت کردیم و در حرکت مرکزها ... جدول تعدیل ثانی زهره مثال بسط تعدیل ثانی زهره

فهرستگان نسخ‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

Ömer Hayyam

150134

نوئل عبد الأحد

وترجمه رباعيات خيام (*)

د/ بسام على ربابعة

أستاذ مشارك في اللغة الفارسية وآدابها

قسم اللغات السامية والشرقية

كلية الآداب - جامعة اليرموك - الأردن

5333

الملخص

يعدُّ نوئل عبد الأحد (١٩٣٩-٢٠٠٧م) أحد الأدباء والمثقفين والمترجمين الأردنيين الذين عملوا على ترجمة مختارات من رباعيات عمر الخيام إلى اللغة العربية؛ فقد كان الشخصية الأردنية الثالثة من حيث الترتيب التاريخي بعد شاعر الأردن الكبير: مصطفى وهبي التل الملقب بـ "عرار" وعيسى الناعوري اللذين اهتمتا بالخيام وترجما مختارات من رباعياته؛ إذ عمد في عام ١٩٥٨م إلى ترجمة خمس وسبعين رباعية من اللغة الانجليزية إلى العربية، اعتماداً على ترجمة الشاعر الانجليزي ادوارد فيتزجيرالد المشهورة، ومن ثم طباعتها وتقديمها للقراء العرب في العام نفسه، ولذلك فقد خصص الباحث هذه المقالة لمحاولة تسليط الضوء على شخصية نوئل عبد الأحد وآثاره، وجهوده في ترجمة رباعيات عمر الخيام، التي غفل عنها الدارسون والباحثون حتى الآن في اللغة الفارسية؛ على أمل أن تثير هذه المقالة هم المهتمين بدراسة وتحليل ترجمات رباعيات الخيام في العالم العربي.

واژگان کلیدی: عمر خیام، نوئل عبد الأحد، ادوارد فیتزجرالد، رباعیات، ترجمه رباعیات.

180 - 167 s.

- "المسند الصحيح المختصر بنقل العدل عن العدل إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم"، لمسلم بن الحجاج أبو الحسن القشيري النيسابوري (المتوفى: ٢٦١هـ)، تحقيق: محمد فؤاد عبد الباقي، ط: دار إحياء التراث العربي - بيروت.

- "المصباح المنير في غريب الشرح الكبير"، لأحمد بن محمد بن علي الفيومي ثم الحموي، أبو العباس (المتوفى: نحو ٧٧٠هـ)، ط: المكتبة العلمية - بيروت.

- "معجم مقاييس اللغة"، لأحمد بن فارس بن زكرياء القزويني الرازي، أبو الحسين (المتوفى: ٣٩٥هـ)، تحقيق: د.عبد السلام محمد هارون، ط: دار الفكر، 1399 هـ - ١٩٧٩م.

- "المعجم الوسيط"، مجمع اللغة العربية بالقاهرة (إبراهيم مصطفى / أحمد الزيات / حامد عبد القادر / محمد النجار)، ط: دار الدعوة.

- "المغني في فقه الإمام أحمد بن حنبل الشيباني"، لعبد الله بن أحمد بن قدامة المقدسي أبو محمد، ط: دار الفكر - بيروت، الطبعة الأولى.

- "مغني المحتاج إلى معرفة معاني ألفاظ المنهاج"، لشمس الدين، محمد بن أحمد الخطيب الشربيني الشافعي (المتوفى: ٩٧٧هـ)، ط: دار الكتب العلمية، الطبعة: الأولى، ١٤١٥هـ - ١٩٩٤م.

- "مقاصد المكافين فيما يُتعبَّد به لربِّ العالمين"، لعمر بن سليمان بن عبد الله الأشقر العتيبي، ط: مكتبة الفلاح، الكويت، الطبعة: الأولى، ١٤٠١ هـ - ١٩٨١م.

01 Mart 2018

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜM